

4.5.2017

RR
Päivitetty 22.8.2018

PÄÄTÄI

- 2–3 mm:n pituinen, läpikuultava siivetön hyönteinen
- Asustaa hiuksissa, yleensä korvien takana ja niskassa
- Ravinnoksi imetty veri tummentaa päätäin punertavan ruskeaksi
- Munat eli saivareet ovat soikeita ja muistuttavat mannaryynejä
- Viihtyy erityisen hyvin esi- ja alakouluikäisten lasten päissä
- Naisten hiukset kiehtovat sitä enemmän kuin miesten
- Hiusten pituudella ei välttämättä ole vaikutusta, joskaan muutaman millin sänki ei tarjoa tälle sopivaa kasvualustaa
- Täitartunta ei johdu huonosta hygieniasta
- Täi pysyy hengissä ihmiskehon ulkopuolella ilman veriateriaa korkeintaan 48h
- Täi elää noin kuukauden ihmisen hiuksissa
- Saivare kuoriutuu 1–9 vuorokauden kuluessa
- Ei tartu koiran tai kissan turkkiin

Tartunta

- Suora tartunta hiuskontaktissa, yleisin
- Välillinen tartunta; kammot, harjat, hiuslenkit, päähineet

Oireet

- Usein oireeton
- Kutina
- Päänahan bakteeri-infektio

Toteaminen

Täikampaaminen

- Täikampoja myydään apteekeissa
- Kuivissa hiuksissa harmaa ja litteä päätäi liikkuu liukkaasti, joten hiukset pitää kastella ja kuivata pyyhekuiviksi ennen tarkastusta. Kampaamisen yhteydessä voidaan käyttää hoitoainetta, jos tiheä täikampa ei muuten mene hiuksista läpi
- Hiukset kammataan valkoisen paperin päällä, josta täit on helppo nähdä
- Hiukset kammataan taakse, tehdään jakaus keskelle päälakea
- Täikammalla kampaaminen aloitetaan edestä otsalta ja edetään suortuva kerrallaan niskaa kohti. Jokaisen suortuvan kampaaminen aloitetaan tyvestä ja edetään päänahkaa pitkin hiusten latvaosiin saakka
- Jokaisen tarkastetun suortuvan jälkeen täikampa pyyhkäistään talouspaperiin ja katsotaan hyvässä valaistuksessa, jääkö kampaan tai talouspaperiin päätäitä. Suurennuslasia voi käyttää apuna
- Tarkastettu suortuva siirretään olkapään eteen (pitkät hiukset) tai sivuun. Järjestelmällisesti kammaten edetään suortuva kerrallaan, kunnes on kammattu puoli päätä otsasta niskaan. Toinen puoli kammataan samalla tavalla.
- Myös saivareiden näkeminen lähellä päänahkaa riittää päätäidiagnosiin
- Jos yhdellä perheenjäsenellä todetaan täitartunta, tehdään täitarkastus kaikille

4.5.2017

RR
Päivitetty 22.8.2018

- Hoito tehdään vain niille, jotka ovat tartunnan saaneet
- Jos useammalla perheenjäsenellä todetaan tartunta, hoito tehdään kaikille samanaikaisesti saman päivän aikana
- Ne, joilla tartuntaa ei todeta, jatkavat täikammalla kampaamista 1-2 vrk:n välein seuraavien 2-3 viikon ajan

Hoito

Lääkeshampoo sisältää permetriiniä (Nix) - **ensisijainen hoito täitartunnassa.**

- **Hoidon jälkeen** vaihdetaan **puhtaat liinavaatteet ja pyyhkeet**
- Lapsi voi palata päivähoitoon tai kouluun hoitajaksoon kuuluvaa ensimmäistä käsittelykertaa seuraavana päivänä
- **Hoito uusitaan viikon kuluttua**
 - Nix - shampooa ei saa käyttää alle 6 kk ikäisille
 - Hoitoaineen käyttöä ei suositella NIX-shampoopesun yhteydessä
 - **Lääkeshampoo tulee levittää hiuspohjaan asti kymmeneksi minuutiksi pyyhekuiviin hiuksiin. Jos hiukset ovat liian kosteat, shampooon teho lievenee.** Käsittele korvien taustat ja niskan alue erityisen huolellisesti shampooilla
 - Samasta syystä **hiuksia ei saa pestä tavallisella shampooilla 3–4 päivään käsittelyn jälkeen**
 - Lääkeainetta imeytyy sampoosta jonkin verran päänahan läpi, joten lääkeshampooa ei suositella käytettäväksi useammin kuin kaksi kertaa (Yksi hoitokerta = kaksi käsittelyä)

Silikoniyhdisteet

Käsittely on uusittava seitsemän vuorokauden kuluttua.

- Toissijainen; käytetään vain, jos lääkeshampoo ei tehoa.

Täikampaaminen, kts. kohta täikampaaminen s.1

- **Shampoohoidon jälkeen saivareet kammataan täikammalla irti joka tai joka toinen päivä (vähintään kaksi kertaa viikossa) kahden viikon ajan.** Täikampauksen avulla tarkistetaan, ettei hiuksissa ole eläviä täitä.
- Yhden tai kahden elävän täin löytyminen ensimmäisen hoitokerran jälkeen ei ole mikään katastrofi. Silloin vain seurataan, etteivät täit lisäänty, ja shampoopesu uusitaan normaalisti
- Jos saivareita ei kammata irti, niiden kotelot saattavat jäädä hiuksiin ja roikkua hiuksen kasvaessa pitkälläkin, vaikka itse täit ja saivareet olisivat kuolleet

4.5.2017

RR
Päivitetty 22.8.2018

Hygieniatoimenpiteet

- Päähineet, vuodevaatteet ja myssyt pestään 60 °C vedessä pyykinpesuaineella
- Pesua kestävämmät vaatteet suljetaan muovipussiin 2-3 vuorokaudeksi
- Pakastaminen yön yli tuhoaa myös täit
- Kammat ja harjat laitetaan 60 °C veteen 30 sekunnin ajaksi tai kiehuvaan veteen 10 sekunnin ajaksi
- Pitkät hiukset voidaan pitää kiinni tartuntojen vähentämiseksi silloin, kun täitä on todettu päiväkotiryhmässä
- Pakastinkylymys (noin -20 °C) ja kuiva kuumuus (+ 80 °C) tuhoavat päätäit parissa tunnissa

Tartunnan ehkäisy

- Huoltajien tulee ilmoittaa lapsen täitartunnasta päiväkotiin tai kouluun
- Yhdenkin täitartunnan toteamisen jälkeen tarkastetaan, onko täitä useammalla lapsella, jolloin hoito ja sen toisto voidaan sopia mahdollisimman samanaikaisesti
- Jos täitä on ryhmässä tai luokassa lähes kaikilla, puhutaan epidemiasta. Yksi tai kaksi täitartuntaa ei ole epidemia
- Epidemiatapauksissa on tärkeää, että hoito ja myös sen toisto tehdään kaikissa kodeissa yhtä aikaa
- Pipot, hiuspinnit ja -harjat pidetään henkilökohtaisessa käytössä

Vastuu lapsen hiusten tarkastamisesta ja mahdollisen päätäitartunnan hoitamisesta on lapsen vanhemmilla.

Päätäitartunnat eivät anna aihetta lapsen eristämiseksi päivähoidosta tai koulusta eikä lasta tarvitse lähettää kotiin kesken päivän.